

Deklaracija država članica EU-a:

Austrija, Belgija, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska

o podizanju razine svijesti o osobama s invaliditetom

Poljska

Varšava, 30. lipnja 2025.

Slijedom **Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (Konvencija)**, čije su Europska unija i sve njezine države članice stranke te uzimajući u obzir da je navedena Konvencija međunarodni ugovor o ljudskim pravima koji promiče i štiti prava osoba s invaliditetom s ciljem osiguravanja jednakosti i uključivanja osoba s invaliditetom;

Budući da su **države potpisnice** ove Deklaracije države članice Europske unije koje su ratificirale navedenu Konvenciju, želimo pridonijeti njezinoj promociji podizanjem razine svijesti o osobama s invaliditetom u skladu s člankom 8. Konvencije, prema kojem se države stranke obvezuju poduzeti žurne, učinkovite i odgovarajuće mjere za podizanje svijesti javnosti o pitanjima koja utječu na osobe s invaliditetom, kao i mjere za jačanje poštovanja prava i dostojanstva osoba s invaliditetom;

Slijedom Europske strategije za prava osoba s invaliditetom 2021. - 2030.¹ kao glavnog alata za provedbu Konvencije a na europskoj razini. Strategijom se utvrđuju prioriteti i okvir za zajednički rad EU-a i država članica na poboljšanju života osoba s invaliditetom u EU-u i šire u skladu s Konvencijom. Provedba ove Strategije postići će se snažnom predanošću država članica, promicanjem politika i akcija koje će dovesti do pristupačnih okruženja, uključivih obrazovnih sustava, kao i sustava zdravstvene skrbi visoke kvalitete i učinkovitih puteva do pravednog zapošljavanja osoba s invaliditetom. Osim toga, Strategija ukazuje na predanost Komisije da surađuje s državama članicama u nadopunjavanju i podupiranju nacionalnih kampanja, jačanju strategija podizanja razine svijesti i borbi protiv stereotipa o invaliditetu;

Pozivajući se na Rezoluciju Europskog parlamenta od 13. prosinca 2022. prema jednakim pravima za osobe s invaliditetom², koja naglašava da je ostvarivanje prava na rad osoba s invaliditetom usko povezano s mjerama za borbu protiv izravne i neizravne diskriminacije te se stoga potiče Komisiju i države članice da uvedu

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2021%3A101%3AFIN#PP4Contents>

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0435_EN.pdf

učinkovite i konkretne mjere za promicanje jednakosti, raznolikosti, uključujući putem podizanja razine svijesti i stvaranjem okruženja bez prepreka;

Mi, države članice Europske unije, tijekom poljskog predsjedanja Vijećem Europske unije, ovime se obvezujemo:

1. Snažno poticati sve nacionalne vodeće medije na prikazivanje osoba s invaliditetom na način koji je u skladu sa svrhom Konvencije i da pritom poštuju ljudska prava osoba s invaliditetom uz istovremeno poštovanje stvarne uredničke slobode i neovisnosti pružatelja medijskih usluga u obavljanju njihovih profesionalnih aktivnosti.

U okviru Strategije o pravima osoba s invaliditetom, Europska komisija i države članice obvezale su se zajednički raditi na suzbijanju stereotipa i predrasuda te podizanju razine svijesti o osobama s invaliditetom, u skladu s Konvencijom;

2. Nastojati osigurati da se invaliditet u vodećim medijima prikazuje kao dio svakodnevnog života osoba s invaliditetom i poticati poštovanje prava i dostojanstva osoba s invaliditetom. Potrebno je uložiti napore kako bi se osiguralo da se osobe s invaliditetom redovito pojavljuju na televiziji, radiju i društvenim medijima, kao i u tisku u svakodnevnim okolnostima, koje nisu nužno povezane s invaliditetom, ravnopravno s drugima kako bi se podigla razina svijesti u društvu.

Treba napomenuti da priče koje se predstavljaju u medijima imaju ogroman utjecaj na javno mnijenje, uključujući i one o osobama s invaliditetom. Još uvijek je malo osoba s invaliditetom koje se redovito pojavljuju u medijima, a kada se pojave, često se prikazuju na neprimjerene i stereotipne načine. Osobe s invaliditetom najčešće se prikazuju u kontekstu dobrotvornog djelovanja ili medicinskog liječenja te se na taj način tretiraju kao osobe kojima je potrebna pomoć ili podrška, a ne prikazuju se kao sastavni sudionici društva. Televizija, tisak, radio i društveni mediji alati su koji mogu biti ključni u podizanju razine svijesti o osobama s invaliditetom. Mediji mogu imati veliku ulogu u suzbijanju stigmatizacije osoba s invaliditetom i mogu utjecati na promjenu pogrešnih predodžbi u društvu koje će značajno pridonijeti ravnopravnom uključivanju osoba s invaliditetom u društvo.

3. Izjaviti svoju namjeru provođenja redovitih javnih kampanja, osobito u javnom tisku, radiju i televiziji, kao i na društvenim medijima u svojim državama članicama s ciljem podizanja razine svijesti o pravima osoba s invaliditetom i njihovom društvenom i profesionalnom potencijalu.

U skladu s člankom 8. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i kako je istaknuto u cilju 9. „Osviještenost, upravljanje i mjerenje napretka” Strategije o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030., ugovorne se strane obvezuju usvojiti žurne, učinkovite i odgovarajuće mjere za podizanje razine svijesti, borbu protiv stereotipa, predrasuda i štetnih postupaka te podizanje razine svijesti o sposobnostima i doprinosima osoba s invaliditetom. Mjere koje se provode u tu svrhu uključuju, između ostalog, pokretanje i održavanje učinkovitih kampanja za podizanje svijesti javnosti osmišljenih za:

- njegovanje osjetljivosti za prava osoba s invaliditetom
- promicanje pozitivne percepcije i veće razine društvene svijesti o osobama s invaliditetom
- promicanje priznavanja vještina, zasluga i sposobnosti osoba s invaliditetom te njihova doprinosa radnom mjestu i tržištu rada.

4. Promicati Paket mjera za zapošljavanje osoba s invaliditetom, koji predstavlja skup smjernica i dobrih praksi, obuhvaćajući sve faze zapošljavanja, od odabira kandidata do zadržavanja na radnom mjestu, a usmjeren je na donositelje politika i praktičare kao što su javne službe za zapošljavanje, poslodavci i sindikati.

Sve isporuke Paketa za zapošljavanje osoba s invaliditetom sada su objavljene od strane Komisije³. Paket ima za cilj podržati države članice u poboljšanju općih uvjeta zapošljavanja za osobe s invaliditetom u EU-u. Povećanje mogućnosti za osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada može se postići podizanjem svijesti o karijernom potencijalu osoba s invaliditetom među poslodavcima i među javnim službama za zapošljavanje.

Važno je podići razinu osviještenosti o potencijalu osoba s invaliditetom te istaknuti njihov doprinos na radnom mjestu i tržištu rada.

5. Promicati „Smjernice o neovisnom životu i uključivanju osoba s invaliditetom u zajednicu u kontekstu financiranja sredstvima EU-a”⁴, koje pružaju skup smjernica o tome kako promicati pravo osoba s invaliditetom na samostalan život i uključenost u zajednicu.

Komisija je usvojila obavijest „Smjernice o neovisnom životu i uključivanju osoba s invaliditetom u zajednicu u kontekstu financiranja sredstvima EU-a”, koja preporučuje mjere za promicanje neovisnog života kroz unaprjeđenje i promicanje usluga podrške za neovisan život. Smjernice pružaju praktične preporuke državama članicama i

³ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/eu-employment-policies/disability-employment-package_en

⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202407188

dionicima za ubrzavanje prijelaza s institucionalne skrbi na usluge koje se pružaju u zajednici i neovisan život osoba s invaliditetom.

6. Podržavati provedbu Europskog zakona o pristupačnosti⁵, posebno osiguravajući da pružatelji medijskih usluga osiguraju da usluge koje se koriste za isporuku sadržaja i njihove funkcije pružaju jednak pristup osobama s invaliditetom.

Europski zakon o pristupačnosti (EAA) je Direktiva koja ima za cilj poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta u pružanju pristupačnih proizvoda i usluga uklanjanjem prepreka koje su nastale zbog različitih pravila u državama članicama. EAA obuhvaća osiguranje pristupa audiovizualnim medijskim uslugama, što može uključivati internetske stranice, internetske aplikacije, aplikacije za digitalne prijamnike, aplikacije koje se mogu preuzimati, usluge na mobilnim uređajima, uključujući mobilne aplikacije i povezane medijske reproduktore, kao i povezane televizijske usluge.

U svojoj vodećoj ulozi obvezujemo se na snažnu uključenost u promicanje nacionalnih politika koje su u skladu sa Strategijom EU-a o pravima osoba s invaliditetom, u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0882>